

Rapport

Rapport over een klacht over het regionale politiekorps Brabant-Noord.

Datum: 7 oktober 2011

Rapportnummer: 2011/294

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat ambtenaren van het regionale politiekorps Brabant-Noord op 20 februari 2008 buitenproportioneel geweld tegen haar hebben aangewend.

Bevindingen en beoordeling

Algemeen

1. Op 20 februari 2008 omstreeks 21.15 uur verscheen de politie op het woonwagen-centrum te Q voor de aanhouding van een van verzoeksters zonen (P2) die werd verdacht van oplichting. Al vrij snel na de aankomst van de politie ontstond er tumult. P1, een andere zoon van verzoekster, wilde dat de politie het terrein zou verlaten. Omdat P1 zich hierbij bijzonder intimiderend en bedreigend opstelde, werd besloten hem aan te houden voor bedreiging. Verzoekster - op dat moment 68 jaar oud - heeft zich met deze aanhouding bemoeid. Volgens verzoekster deed zij dat om de gemoederen tot bedaren te brengen. Volgens de politie was echter eerder sprake van het te hulp komen van haar zoon en het belemmeren van de aanhouding. Toen verzoekster niet, althans niet voldoende snel, reageerde op sommaties om opzij te gaan en zich niet met de aanhouding te bemoeien, is geweld tegen haar gebruikt. Als gevolg hiervan is zij ten val gekomen en heeft verzoekster een heup gebroken.

2. De korpsbeheerder heeft de door verzoekster bij de politie ingediende klachten over het politieoptreden conform het advies van de klachtencommissie ongegrond verklaard.

I Bevindingen

1. Ter onderbouwing van haar klacht bij de Nationale ombudsman liet verzoekster onder meer weten dat toen zij op 20 februari 2008 vroeg in de avond samen met haar zoon P1 over het terrein liep zij werd geconfronteerd met een grote politiemacht inclusief minstens één politiehond met hondengeleider. Vrijwel direct wierpen vier agenten zich op haar zoon P1. Hierdoor ontstond over en weer geduw en getrek. Verzoekster heeft toen geprobeerd om de politie en haar zoon P1 tot bedaren te brengen, aldus verzoekster. Plotseling werd zij toen onder de oksels beetgepakt en met veel kracht opzij gegooid. Verzoekster liet weten toen enkele meters door de lucht te zijn gesmeten voordat zij op de straatstenen terechtkwam. Verzoekster is daarop door omstanders uit het gedrang weggehaald en in een rolstoel gezet. De politie stond daarna niet toe dat de ambulance die was opgeroepen vanwege haar verwondingen het terrein op zou rijden. In het ziekenhuis werd geconstateerd dat zij een gebroken rechterheup had overgehouden aan haar val, aldus verzoekster.

Verzoekster stelt dat zij geen van de aanwezige politieambtenaren met een vinger zou hebben aangeraakt. Ook ontkent zij hen te hebben gehinderd. Verder stelt verzoekster dat

de politie haar niet heeft gewaarschuwd voordat geweld tegen haar werd ingezet.

2. Bij het verzoekschrift was een groot aantal processen-verbaal en brieven als bijlage gevoegd.

2.1. In twee afzonderlijke processen-verbaal van bevindingen van 26 februari 2008 hebben de verbalisanten X1, X2, X3 en X4 onder meer verklaard dat P1 zich bij de aanhouding heftig had verzet en dat verzoekster inderdaad had getracht hem te kalmeren. Omdat zij hierbij echter ook de aanhouding hinderde, was haar meerdere keren te verstaan gegeven dat zij zich moest verwijderen. Om een eind te kunnen maken aan het voortdurende verzet van P1 tegen zijn aanhouding werd hij op een gegeven moment door de verbalisanten tegen een politieauto geplaatst. Verzoekster hield op dat moment haar zoon P1 nog steeds vast. Hierdoor kwam zij toen klem te zitten tussen de auto en haar zoon. Verzoekster is daarop door politieambtenaar X3 tussen de auto en haar zoon weggetrokken. Direct voorafgaand had X3 haar nogmaals gesommeerd haar zoon los te laten en zich te verwijderen. Volgens X3 had hij verzoekster van achteren bij haar jas of trui beetgepakt en met gepaste kracht ongeveer twee meter verplaatst. Verder liet X3 weten dat hij nadat hij verzoekster nogmaals had opgedragen zich te verwijderen had gezien dat zij inderdaad was weggelopen maar al na ongeveer zes stappen over haar eigen benen was gestruikeld en op de grond was gevallen. Verzoekster had het uitgeschreeuwd van de pijn en was daarop door omstanders in een rolstoel geholpen. Daarna had een deel van de omstanders zich rechtsreeks tot X3 gericht en hem ervan beticht dat hij verzoekster had mishandeld. X3 voelde zich bedreigd en heeft daarom zijn wapenstok ter hand genomen, maar niet gebruikt. X3 heeft zich vervolgens naar een ander deel van het terrein teruggetrokken. Ook daar werd hij korte tijd later door omstanders aangewezen als de persoon die verzoekster had mishandeld. Nog weer later heeft ook P2 tijdens het overbrengen naar het politiebureau X3 bedreigd vanwege diens optreden tegen verzoekster.

2.2. In het proces-verbaal van bevindingen van 3 maart 2008 had verbalisant X5 onder meer verklaard dat tijdens het aanhouden van P1 verzoekster duidelijk te verstaan was gegeven dat zij zich niet in de aanhouding moest mengen en dat zij afstand moest nemen. Verzoekster gaf hieraan geen gehoor. Verbalisant X5 had haar toen eerst voorzichtig weggeduwd. Verzoekster kwam daarna terug naar haar zoon en pakte hem vast. Verbalisant X5 verklaarde vervolgens dat een collega verzoekster daarop opnieuw had weggeduwd en dat verzoekster door deze duw ten val was gekomen.

2.3. In het op 21 februari 2008 door de politie opgemaakte meldingsformulier geweldaanwending is onder meer vastgelegd dat verzoekster na te zijn losgetrokken enkele passen had gemaakt voordat zij ten val kwam. Niet duidelijk was geworden waardoor zij ten val was gekomen. Ook was vastgelegd dat naderhand in het ziekenhuis was geconstateerd dat verzoekster een heup had gebroken.

2.4 In het proces-verbaal van bevindingen van 28 februari 2008 had verbalisant X6, tijdens de actie aanwezig als officier van dienst/hulpofficier van justitie, onder meer vastgelegd dat verzoekster zich tijdens de aanhouding van haar zoon aan hem had vastgeklampt waardoor zij bekneld was geraakt tussen haar zoon en een politieauto. Verzoekster werd daarop door verbalisant X3 uit die positie weggetrokken zodat X1 en X2 de zoon van verzoekster de handboeien konden omdoen. X6 verklaarde verder dat verzoekster na te zijn weggetrokken zelfstandig enkele stappen achteruit was gelopen, maar toen over haar eigen benen was gestruikeld en ten val was gekomen. Omdat direct duidelijk werd dat verzoekster veel pijn ondervond, was toen meteen een ambulance ter plaatse geroepen, aldus X6.

2.5. Ook was als bijlage bijgevoegd de brief van 12 augustus 2008 waarmee namens verzoekster haar klacht over het politieoptreden werd ingediend bij de politie. Hierin werd onder meer aangevoerd dat voordat verzoekster haar zoon P1 had kunnen vragen rustig mee te gaan met de politie, zij met veel geweld door een agent van achter werd vastgepakt en als het ware werd weggeslingerd. Hierbij werd ook opgemerkt dat verzoekster tenerger van postuur is en bovendien een al betrekkelijk hoge leeftijd heeft.

2.6. Verder was als bijlage bijgevoegd het klachtrapport van 4 november 2008. Dit klachtrapport bevat een samenvatting van in het politieklachtdossier aanwezige verklaringen en rapportages. De voor dit onderzoek relevante passages zijn hierachter onder de kop Bijlage opgenomen. Die verklaringen en rapportages komen overeen met hetgeen in de afzonderlijke processen-verbaal was vastgelegd.

2.7. Ook de brief van 6 februari 2009 waarmee de beheerder van het regionale politiekorps Brabant-Noord de klachten van verzoekster had afgewezen en het daaraan voorafgaande advies aan de korpsbeheerder van 23 januari 2009 van de voorzitter van de regionale klachtencommissie waren als bijlage bijgevoegd.

2.8. Verder legde verzoekster een uitgebreid medisch dossier over naar aanleiding van de heupbreuk die zij had overgehouden aan het voorval op 20 februari 2008.

3. In reactie op de klacht van verzoekster liet de korpsbeheerder bij brief van 28 juni 2010 de Nationale ombudsman weten vast te houden aan hetgeen hij had vastgelegd in zijn afhandelingsbericht van 6 februari 2009. In dat verband was er volgens de korpsbeheerder gelet op de feiten geen sprake van buitensporige geweldsaanwending door de politie.

II Beoordeling

4. Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten worden gerespecteerd. Het recht op onaantastbaarheid van het lichaam is een grondrecht dat door de Grondwet wordt beschermd (zie Achtergrond, onder 1.). Het gebruik van fysiek geweld tegen personen betekent een inbreuk op dit grondrecht; dit mag alleen wanneer daarvoor

een wettelijke grondslag bestaat.

5. Op 20 februari 2008 begaf de politie zich naar het woonwagencentrum te Q. voor de aanhouding van een van de zonen (P2) van verzoekster. Tegen P2 was eerder die dag aangifte gedaan van oplichting.

Het verschijnen van de politie heeft tot nogal wat opwinding en irritatie geleid bij enkele bewoners van dit woonwagencentrum. Met name verzoeksters zoon P1 heeft vrijwel direct de confrontatie gezocht. Hij stelde zich hierbij zodanig op dat enkele politieambtenaren zich bedreigd voelden. Toen een van de politieambtenaren daarop uit voorzorg zijn hand naar zijn dienstwapen bewoog, escaleerde de houding van P1 verder. De politie heeft daarop besloten hem aan te houden voor bedreiging.

Er kan zonder meer van worden uitgegaan dat sprake was van een hectische en zowel voor de bewoners als voor de politie niet steeds goed overzichtelijke situatie. Dat betekent dat de ruimte voor de politie om de-escalerend op te treden beperkt is.

Het is aannemelijk dat verzoekster in die situatie wel heeft geprobeerd haar zoon tot bedaren te brengen. Tegen de politie zou zij hebben gezegd dat zij haar maar haar gang moesten laten gaan en dat haar zoon dan wel zou kalmeren.

Verzoekster heeft zich hierbij vastgeklampt aan haar zoon. Omdat de politie hierdoor werd gehinderd bij de aanhouding van P1 is verzoekster toen meermaals gesommeerd uit de weg te gaan. Niet kan worden uitgesloten dat door alle ophef en commotie in de hectische toestand die was ontstaan zowel verzoeksters opmerking dat zij haar zoon wel zou kalmeren als de herhaalde sommaties van de politie om uit de weg te gaan niet goed zijn doorgedrongen tot degenen tot wie de opmerkingen waren gericht. Hoe dan ook, de opmerkingen hadden niet het gewenste effect. De politie besloot daarop verzoekster bij haar zoon weg te halen.

6. Of verzoekster de sommaties wel of niet heeft gehoord, kan hier in het midden blijven.

Een politieambtenaar is op grond van artikel 8 van de Politiewet 1993 bevoegd om in de rechtmatige uitvoering van de werkzaamheden geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf (zie Achtergrond onder 2a.).

Zonder meer staat vast dat de politie bevoegd was om het woonwagencentrum te Q te betreden, dat verzoeksters zoon P1 zich verzette tegen zijn aanhouding en dat verzoekster, wellicht met de beste bedoeling, deze aanhouding bemoeilijkte. Op zich was de politie dan ook bevoegd om geweld aan te wenden tegen P1 en verzoekster om zo de aanhouding van P1 te kunnen uitvoeren. Aan de geweldsaanwending is een waarschuwing vooraf gegaan.

Artikel 8 van de Politiewet 1993 schrijft echter ook voor dat de geweldsaanwending door de politie in verhouding tot het beoogde doel redelijk en gematigd moet zijn (zie Achtergrond, onder 2b.).

7. Uit het onderzoek is gebleken dat verzoekster niet groot van postuur is - ongeveer 1 meter 60 lang - en op het moment van het voorval achter in de zestig was. Dit zijn - betrekkelijk eenvoudig waarneembare - gegevens die over het algemeen van belang zullen zijn bij het inschatten van het niveau van geweldsaanwending. In het algemeen zal bij een betrekkelijk kleine oudere dame met een aanzienlijk lager geweldniveau kunnen worden volstaan dan bijvoorbeeld bij een 30-jarige man met een stevig postuur.

Over de mate van geweldsaanwending tegen verzoekster lopen de verklaringen in dit onderzoek verregaand uiteen. Enkele politieambtenaren hebben hierover aangevoerd dat verzoekster was weggetrokken of weggeduwd omdat zij de aanhouding van haar zoon bemoeilijkte, maar ook omdat zij bekneld dreigde te raken tussen haar zoon en een politieauto. Volgens de politie was bij het wegtrekken sprake geweest van gepast en proportioneel geweld. Verzoekster zou nadat zij was weggetrokken en ongeveer twee meter was verplaatst vanuit vrijwel stilstand nog enkele passen hebben gedaan voordat zij, mogelijk door oneffenheid van het wegdek, over haar eigen benen was gestruikeld. Ook echter werd door een van de verbalisanten opgemerkt dat, als verzoekster niet was weggetrokken, zij waarschijnlijk niet zou zijn gevallen.

Verzoekster en enkele bewoners van het woonwagencentrum stelden daartegenover dat verzoekster met kracht enkele meters opzij werd gegooid en dat het tegen haar gebruikte geweld niet gepast was geweest. Andere getuigen merkten op dat verzoekster slechts een duw kreeg, waarna zij ten val kwam.

8. In het algemeen onthoudt de Nationale ombudsman zich van het geven van een oordeel over een klacht of een onderdeel daarvan als op dat punt de verklaringen van de betrokkenen lijnrecht tegenover elkaar staan er geen aanleiding bestaat om meer waarde te hechten aan de ene lezing dan aan de andere.

Die situatie doet zich hier echter niet voor. Dat de politie verzoekster ongecontroleerd, in dit verband werd opgemerkt als een vuilniszak, zou hebben weggesmeten acht de Nationale ombudsman niet geloofwaardig. In dat geval zou zij immers bij het neerkomen op het wegdek ook tal van andere verwondingen naast een gebroken heup moeten hebben opgelopen. Hiervan is echter uit de uitgebreide door verzoekster overgelegde medische informatie niet gebleken.

De Nationale ombudsman gaat ervan uit dat verzoekster na door de politie bij haar zoon te zijn weggetrokken uit balans is geraakt en ten val is gekomen. Hoewel de gevolgen van deze val voor verzoekster buitengewoon ongelukkig zijn geweest, kan niet worden geoordeeld dat de politie bij het optreden tegen verzoekster grenzen heeft overschreden.

Hierbij dient ook in ogenschouw te worden genomen dat door geen gevolg te geven aan de sommaties van de politie om zich te verwijderen, verzoekster zelf in de hand heeft gewerkt dat het voorval voor haar op zo'n vervelende wijze is afgelopen.

De onderzochte gedraging is dan ook behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Brabant-Noord, is niet gegrond.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

Onderzoek

Op 11 december 2009 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van mevrouw R. uit Uden, ingediend door de heer C. Boelhouwers uit Uden, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Brabant-Noord.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Brabant-Noord (de burgemeester van 's-Hertogenbosch), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de beheerder van het regionale politiekorps Brabant-Noord verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te 's-Hertogenbosch over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was.

Tijdens het onderzoek kregen de beheerder van het regionale politiekorps Brabant-Noord en (de gemachtigde van) verzoekster de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift van 11 december 2009, met bijlagen.

Reactie van 20 mei 2010 van de korpsbeheerder.

Reactie van 7 juni 2010 van de gemachtigde van verzoekster.

Nadere reactie van 16 juni 2010 van de gemachtigde van verzoekster, met daarin medische informatie over de verwonding van verzoekster.

Nadere reactie van 28 juni 2010 van de korpsbeheerder. Met deze reactie kwam de eerdere reactie van 20 mei 2010 grotendeels te vervallen.

Achtergrond

1) Artikel 11 van de Grondwet

Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam.

2) Artikel 8, eerste en vijfde lid Politiewet 1993

2a) eerste lid

De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak is bevoegd in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf.

2b) vijfde lid

5. De uitoefening van de bevoegdheden, bedoeld in het eerste tot en met vierde lid, dient in verhouding tot het beoogde doel redelijk en gematigd te zijn.

Bijlage

2.6.1. Op pagina 3 van het klachtrapport van 4 november 2008 verklaren verbalisanten X1, X2 en X10 onder meer:

"Verzoekster was door aanwezige collega's al verschillende keren gevraagd weg te gaan, hetgeen zij niet deed. Vervolgens is verzoekster weggetrokken van P1 en ons verbalisanten vandaan."

2.6.2. Op pagina 4 verklaart verbalisant X3 onder meer:

"Om een vrije werkruimte voor de collega's te creëren heb ik, X3, verzoekster achter bij haar jas c.q. trui beetgepakt en haar met gepaste kracht naar achteren getrokken. Hierbij

heb ik, X3 verzoekster ongeveer twee meter verplaatst en haar nogmaals gezegd: 'U moet weggaan uit de omgeving van P1.' Ik, X3, zag vervolgens dat verzoekster verder van P1 vandaan liep (...) ongeveer zes stappen (...) over haar eigen benen struikelde en door haar benen zakte (...) op de grond viel (...) schreeuwen dat ze pijn had."

2.6.3. Op pagina 5 verklaart verbalisanten X5 onder meer:

"Hierop zag ik, verbalisant X5 dat een oudere vrouw zich in de richting van de aanhoudende collegae begaf. Hierop heb ik, (...) aangegeven dat zij zich hiermee niet moest bemoeien en zij terug moest gaan. Ik (...) zag dat zij hieraan geen gehoor gaf. Hierop heb ik (...) de oudere vrouw voorzichtig weggeduwd. Vervolgens zag ik (...) dat de vrouw zich toch richting de aanhoudende collegae begaf. Hierop zag ik (...) dat de oudere vrouw zich vasthield aan de nek van P1, degene die aangehouden trachtte te worden."

2.6.4. Eveneens op pagina 5 verklaart verbalisant X9 onder meer:

"Toen ik, verbalisant X9, daar stond zag ik dat de oudere vrouw, die zich vasthield aan de nek van de verdachte werd weggeduwd door een van de collega's die op dat moment met de aanhouding doende was. Ik zag dat deze oudere vrouw door deze duw ten val kwam en op de straat terecht kwam."

2.6.5. Ook op pagina 5 verklaart verbalisant X6 onder meer:

"Zij kwam ten val nadat zij door verbalisant X3 was losgetrokken van de verdachte P1. Nadat zij was losgetrokken viel zij na enkele passen op de grond. Niet geheel duidelijk is waardoor zij ten val kwam. (...)

Nadat (...) was weggetrokken zag ik dat zij zelfstandig enkele stappen achteruitliep. Tijdens het achteruitlopen bleef zij roepen en kijken in de richting van genoemde P1. Ik zag dat zij na enkele stappen achteruitlopen ten val kwam, doordat zij over haar eigen benen struikelde. Ik zag dat zij daarbij enigszins op haar zij viel."

2.6.6. Op pagina 6 verklaart verbalisant X9 onder meer:

"Ik omschreef daarin dat ik een van de collega's de oudere vrouw zag wegduwen. (...) Ik omschreef dat de vrouw door de duw ten val kwam. Het ging naar mijn gevoel niet ruw. Tussen de duw en de daadwerkelijke val zat voor mijn gevoel een paar meter. Ze kwam niet rechtstreeks door de duw ten val, er zat minstens een pas tussen. Ze kwam in mijn richting. Het was geen forse duw en ze kreeg geen snelheid. Ik denk dat ze zich verstpapte of struikelde over de eigen benen. (...) Ik zeg wel eerlijk dat, als ze niet geduwd was, zij waarschijnlijk niet zou zijn gevallen."

2.6.7. Op pagina 7, 8 en 9 verklaart verbalisant X3 onder meer:

"Het geheel tijdens de actie was een hectische schreeuwboel. Op het moment dat we waren overgegaan tot de aanhouding en het onder controle brengen van de verdachte P1 bewogen wij hem in de richting van de dienstauto. (...) Een aantal, ik denk drie, collega's stonden tegenover verdachte P1. Ik (X3) stond opzij van de verdachte en had hem waarschijnlijk ook ergens vast. We hadden moeite om hem onder controle te brengen. Het was de bedoeling om hem te gaan boeien. Tussen de auto en de verdachte in, dus aan de rugzijde van de verdachte stond die mevrouw. Zij hield de verdachte aan de nek en het hoofd vast. Hoe dat vasthouden nou precies was, of dat nou met de handen was of een arm om de nek, weet ik niet meer. Die vorderingen vonden op luide toon plaats. Ik weet natuurlijk niet of ze dat allemaal heeft gehoord, maar gezien de afstand zou dat wel zo moeten zijn. Haar werd luid en duidelijk te kennen gegeven om zich te verwijderen en de verdachte los te laten. Die vorderingen werden in eerste instantie gegeven door de collega's die voor de verdachte stonden. Toen ik zag dat ze er niet op reageerde heb ik mij verplaatst naar de zijkant en heb haar meerdere malen geprobeerd duidelijk te maken dat zij de verdachte moest loslaten en dat ze moest weggaan. Ik weet bijna zeker dat ze mijn vorderingen heeft gehoord. Ik sprak met luide stem in haar richting, ik denk op ongeveer een meter van haar oren. Ze bleef hem vasthouden en maakte geen aanstalten om weg te gaan. (pagina 7)

Ik zag ook wel dat die mevrouw wat ouder was. Ik heb haar niet bruut weggetrokken, ik heb mijn kracht gecontroleerd toegepast, juist voldoende om haar van de verdachte te kunnen wegtrekken. Toen ik aan haar trok liet zij de verdachte los. Ik heb niet naar haar handen gekeken maar steeds naar haar gezicht om contact met haar te kunnen krijgen. Zij moet ook daar van mij gehoord hebben dat ik haar vorderde om weg te gaan. (...) Toen ik haar van de verdachte had weggetrokken liet ik haar weer los. Toen ik haar losliet was de 'snelheid' er nagenoeg helemaal uit. Ze stond weliswaar niet stil, maar de beweging van haar lichaam was niet van dien aard dat ze daardoor wel door moest lopen om haar snelheid af te bouwen. Ze kon naar mijn mening meteen gaan stilstaan. Ze ging traag en stapvoets achteruitlopen, ik denk ongeveer zes passen, waarmee ze zich verder verwijderde van de verdachte. Ik ging toen mijn aandacht weer vestigen op de verdachte, maar zag uit mijn ooghoeken dat die mevrouw ten val kwam. Wat ik mij herinner is, dat het leek of ze als een pudding in elkaar zakte. Dus niet languit vallend. Het kwam op mij over dat ze struikelde over de eigen benen. Ik heb het idee dat de ondergrond, bestaande uit klinkers, niet egaal was, en ik interpreteerde dat ze tijdens het achteruitlopen wellicht over een ongelijk liggende steen of iets dergelijks was gevallen, of achteruitlopend over de eigen benen struikelde. (pagina 8)

(...)

Die mevrouw is zelf gevallen en op geen enkele manier wegens mijn toedoen." (pagina 9)

2.6.8. Op pagina 10 verklaart getuige T onder meer:

"(Toen; N.o.) verzoekster dat riep werd ze van achteren vastgepakt onder de oksels. Ze werd opgetild van de grond en aan de kant gegooid. Ze kwam ongeveer drie meter verder op de grond terecht. (...) Ik heb haar zien vliegen. Oppakken en aan de kant gooien, als een vuilniszak."

2.6.9. Op pagina 11 verklaart getuige P3 onder meer:

"Ik zag toen dat verzoekster erbij kwam. Ik hoorde ze zeggen tegen de politie: 'laat mij maar, als ik zeg dat hij mee moet dan luistert hij wel.' (...) Opoe was vrij rustig. Ik heb dat (dat haar door de politie werd bevolen om daar weg te gaan; N.o.) niet gehoord. Er waren ook zoveel mensen door elkaar heen aan het praten. Het was een beetje een chaos. (...) Opoe werd toen door een politieman schuin van achter, een beetje aan de rechter-zijkant naar voren geduwd. Opoe draaide zich naar links om. Ik denk dat ze wilde weglopen. Ze kreeg een duw mee en viel op de grond. Ze viel best ver. Ik heb de duw op zich niet gezien, ik zag het allemaal in een schim. Ik zag de politieman nog zijn armen terugtrekken en daaruit leidde ik af dat hij oma geduwd had."

2.6.10. Op pagina 12 verklaart getuige P4 onder meer:

"Ik heb alleen gehoord dat zij (verzoekster; N.o.) tegen mijn vader zei dat hij rustig moest zijn. Mijn oma is niet dichterbij dan tweeëneenhalve meter bij mijn vader in de buurt geweest. Mijn oma heeft mijn vader niet vastgehad. Dat heb ik heel goed kunnen zien omdat ik er zelf middenin stond. Ik stond misschien twee meter van mijn oma. Ik zag dat een lange, donkerharige, politieman mijn oma van achteren vastpakte. Ik zag dat hij zijn handen op of rond mijn oma's schouders legde. Ik zag toen dat die politieman mijn oma een slinger gaf. Ik zag dat zij daarbij los van de grond kwam. Daarmee bedoel ik dat haar benen los van de grond waren. Ik zag dat mijn oma ongeveer tweeëneenhalve tot drie meter verder op de grond terecht kwam. Zij kwam op de grond en is niet meer op haar benen geweest. Het was beslist niet zo dat mijn oma achteruit strompelde en toen is gevallen. Die politieman heeft niets gezegd of geroepen voordat hij haar vastpakte en weggooid. Pas toen mijn oma op de grond lag zei hij iets. Dit was omdat mijn tante, T., vroeg wat hem bezielde om dat te doen. Ik hoorde toen dat hij zoiets zei als: 'Ja, zij belemmerde de arrestatie'. (...) Ik heb gezien dat mijn oma mijn vader niet vasthield. (...) Ik heb niet gehoord dat de politie tegen mijn oma zei dat zij moest weggaan."

Op pagina 13 verklaart getuige P5 onder meer:

"Ik lag op de bank toen ik de politie het kamp op zag komen. Toen ik geschreeuw hoorde ben ik naar de voordeur gelopen. Ik zag toen dat mijn moeder door een politieman van achteren werd vastgepakt. Ik zag dat zij in haar oksels werd vastgegrepen en een heel eind werd weggeworpen. Het was net een vuilniszak. (...) Ik heb gezien dat mijn moeder op de grond terecht kwam. Ik zag dat zij toen niet meer een stukje heeft gelopen of is gestruikeld. Toen zij de grond raakte bleef ze meteen liggen. Zij gilte het meteen uit van

de pijn."

2

2009.11545

de Nationale ombudsman